

PUBLICISTIKA | Zvířecí deník

Genetické inženýrství může psům prodloužit věk. Už za několik let

Psi jsou dnes už plnohodnotnými členy rodiny a jejich odchod bolí stejně jako smrt nejbližších lidských příbuzných. Zvýšit jejich věk dožití pomůže správná péče, ale možná i nejmodernější věda.

KAMILA MINAŘÍKOVÁ

Při výběru plemene pro mnoho lidí hraje roli věk dožití daného plemene. A podle vědců by nemuselo být úplně sci-fi vědět už při výběru konkrétního mazlíčka, kolik let se dožije. Výzkumná skupina z táborské zoologické zahrady ve spolupráci s Ústavem molekulární genetiky Akademie věd ČR objevila u psů plemene cane corso čtyři geny, které souvisí s dlouhověkostí. „Nyní ověřujeme, zda se tyto geny nachází i v genomu dalších psích plemen. Cílem výzkumu je zásadně prodloužit život psů,“ říká ředitel Zoo Tábor, ale také molekulární biolog a držitel několika patentů Evžen Korec.

KOŘENY AŽ V ANTICE. Původ plemene Cane corso sahá až do doby starověkého Říma. Údajně ho vojsko nasazovalo do bitev. Později se plemeno využívalo pro lov divokých prasat. Na snímku Evžen Korec s fenkami plemene cane corso Borgií a Bárou. Foto: archiv Evžena Korece

Jakým způsobem se dá u plemene cane corso zjistit, zda pes má v sobě geny dlouhověkosti? Některým krevním rozbořem?

Jednoduchým testem. Ten se provádí stěrem z ústní sliznice na principu známých PCR testů. To je možné udělat v každém věku.

Momentálně ověřujete, zda se tato metoda dá využít i u ostatních plemen. Cane corso je velké, mohutné plemeno. Traduje se, že velká plemena mají věk dožití nižší než ta malá. Souhlasí s tím vědecká obec?

Je tomu tak. Velká plemena se nižšího věku skutečně dožívají. Proč tomu tak je, ale zatím s jistotou nevíme. Skutečnost, že pouze velká plemena se dožívají nižšího věku, je totiž v rozporu s faktem, že v přírodě se větší zvířata ve srovnání s těmi malými dožívají spíše věku vyššího.

A tajemství této záhady je v genech?

Je to velmi pravděpodobné. Všechna plemena psů vznikla z vlka. Vlk se v zajetí dožívá až dvaceti let, což je významně více, než se dožívá většina plemen psů. Při šlechtění většiny velkých plemen psů mohlo dojít ke ztrátě genů, které jsou zodpovědné za dlouhověkost. Lze si představit, že pokud se najdou geny dlouhověkosti, bylo by možné je pomocí metod genetického inženýrství do genomu psů vnést, a tak zásadně prodloužit věk.

Znamená to, že na chovatele čeká nové křížení, tentokrát v rámci jednoho plemene?

Chovatelé mohou cíleným křížením vytvořit dlouhověkou linii a zásadně tím život odchovaných psů prodloužit.

Pokud by se na tomto základe začalo se šlechtěním dlouhověkých psů, jak dlou-

ho by trvalo, než by byla generace dlouhověkých psů vyšlechtěna? O jaký časový horizont se jedná?

Dlouhověcí jedinci by mohli vzniknout již v první generaci křížení. Vytvoření dlouhověké linie by vyžadovalo tři generace, to je minimálně pět let. Ale může to trvat i deset let.

U jakého věku se podle Vás nachází hranice maximálního dožití psů? Kolika let by se psi mohli dožít, pokud by došlo ke šlechtění dlouhověkých jedinců?

Hranice maximálního dožití psů se nachází okolo dvaceti let. Pokud by byly vytvořeny dlouhověké linie, mohla by se prodloužit střední doba dožití jednotlivých plemen o přibližně tři roky.

Vy sám jste chovatel a předseda Cane Corso klubu ČR. Myslíte si, že by v chovatelství, kvůli snaze získat jedince co nejdéle dožívajících se psů, mohlo dojít ke křížení různých, zcela odlišných plemen? Měl byste pro to pochopení?

Při křížení psů různých plemen dochází k jevu známému v genetice jako heterozní efekt. Kříženci jsou životaschopnější a dožívají se i vyššího věku. Tento efekt se ale neprojeví v další generaci. Jednotlivá plemena psů vznikala dlouhou dobu, některá až mnoho století. Mezi druhovým křížením by tato plemena mohla zaniknout. Mezi-

hové křížení není vhodným postupem pro prodloužení věku psů.

A co pro dlouhověkost našich psů můžeme udělat už teď?

Aby se pes dožil vyššího věku, umožňuje správná péče. Velký význam má kvalitní veterinární péče včetně veterinární prevence zahrnující očkování a pravidelné provádění parazitologických testů. Významnou roli hraje také kvalitní výživa.

Vnímáte, že právě v těchto dvou oblastech mají ještě čestí chovatelé mezery?

Například v tom odčervení určitě. Velmi často se dělá, aniž by chovatel nechal provést parazitologické vyšetření, aby věděl na jaké druhy parazitů odčervení provést a také zvolit vhodný způsob. Parazitologická vyšetření se pítom u veterinářů provádí zcela běžně. Ohledně té stra-

„Aby se pes dožil vysokého věku, to umožňuje i správná péče. Velký význam má kvalitní veterinární péče včetně prevence, jako je očkování a odčervování.“

Pár faktů:

- Evžen Korec získal doktorát v oboru Molekulární biologie a genetiky.
- Působil v Československé akademii věd. Je spoluautorem **jedenácti patentů** v oblasti molekulární biologie a genetiky a více než dvaceti vědeckých publikací.
- Po roce 1989 se přesunul do sféry byznysu, založil společnost Ekospol. V roce 2015 koupil od insolvenčního správce **zoologickou zahradu v Táboře**, dnes je jejím ředitelem.
- Od roku 2018 je předsedou Českomoravského klubu Cane corso.
- Psům a péči o ně věnuje čas i psaním **chovatelských publikací**, například titulu Jak prodloužit život vašeho psa a Chov psů – příručka zodpovědného chovatele.

Pší rekordmani:

- Mezi nejdéle žijící plemena psů patří: lakeland terier, který **se dožívá 15,4 let**. Více než třináct let je i věk dožití pro irské teriéry, kanaánské psy, plemena pudl toy, valhund, tibetský španěl, lhasa apsa nebo australský silky teriér, border teriér nebo trpasličí pudl.
- Více než třináct let je věk, který se udává u stále populárních **border kolí, dalmanů nebo italských chrtů**.
- Naopak velmi krátký věk dožití se přisuzuje například plemeni velký modrý gaskoňský honič, kde se udává délka života **jen 4,5 roku**. O rok více je to u bordeauxské dogy nebo pyrenejského ovčáka. Necelých sedm let se udává pro bloodhoundy, sedm pak pro svatobernardské psy, leobergery nebo anglické mastify.
- **Nejstarším psem světa je** momentálně pes plemene Rafeiro do Alentejo. Žije v Portugalsku, jmenuje se **Bobí** a letos 2. února 2023 se do Guinnessovy knihy rekord **zapsal věkem třiceti let**.

vy, je naprosto nevhodné krmit psy stravou lidí, přesto se to často děje. Důležité je také předcházet všem rizikům, která psům hrozí, jako jsou úrazy, otravy a další.

INZERCE

FINÁLE JE TADY!

FORTUNA:LIGA FINÁLE

GENERÁLNÍ PARTNER

FORTUNA

OFICIÁLNÍ PARTNER

LIGA AUTO+

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

deník